

Smått och gott om hästar och hästsport

Urhästen (ovan) levde för 50 miljoner år sedan i Nord-Amerika. Till storleken var den ungefär som en räv och dess trampdynor var mjuka. Dagens tamhäst är ett uddatåigt hovdjur och en jämförelse mellan de båda visar på stora skillnader. Med tiden dog hästen ut i Amerika, men återinfördes till kontinenten på 1500-talet.

Till Europa kom hästen via en landförbindelse mellan Amerika och Berings sund och spred sig sedan genom Asien till våra trakter. Innan människan lärde sig att tamja hästen, var den begärlig som jaktbyte. Man har kommit fram till att människan tog hästen i sin tjänst för ungefär 6000 år sedan. Efterforskningar visar att det troligen var botaifolket i nuvarande Kazakstan som var först med att tamja hästar. Man har funnit krukor, vilka efter analys visat sig innehålla hästmjolk, och framhållit att ett vilt sto är omöjligt att mjölka.

Antropologerna är inte helt ense i när och var uppfinningen av hjulet ägde rum, men omkring år 1000 f.Kr. var det rullande färdmedlet etablerat i stora delar av vår värld. Den hittills äldsta vagn man känner till var en fyrhjuling, daterad till 2600 f. Kr härrörande från utgrävningar i Mesopotamien. Hällristningarna i

Tanumshede ger belägg för att kärror dragna av djur förekom i vårt land under bronsåldern. (bild).

Clarence von Rosen var känd som en mycket skicklig tävlingsryttare. Han verkade som ledamot av IOK från 1900 till sin död 1955 och ivrade för utvecklingen av hästsport i alla dess former. **Alfred Nobel** å sin sida var helt övertygad om att hästen tillhörde en förgången tid och snart skulle utmanövreras av motoriserade fordon. När von Rosen vid ett tillfälle skrev ett brev till Nobel, i vilket han anhöll om medel för att gynna avelsverksamheten i Sverige, fick han följande svar:

Hästarna är blott en bisak i vår mekaniserade tid och det är ganska märkvärdigt att de fortfarande används. Velocipedaveln kommer snart att ersätta hästaveln, hvarefter dessa näpna och intressanta djur komma att figurera bland rariteterna i zoologiska trädgårdar.

Båda fick på sitt sätt rätt. Som nyttohäst höll tiden på att rinna ut för hästen, men i sportens värld har våra fyrfota vänner numera intagit en framskjuten plats.

Vår beteckning valack på en kastrerad hingst har hämtat sitt namn från furstendömet Valakiet, en del av det nuvarande Rumänien, som var berömt för de förstklassiga hästar som under lång tid avlades fram där.

När det gäller olika ridstilar i monté blir man förvånad över att den numera helt förhärskande lätttridningen så sent kom att anammas, inte minst i travridningens förlovade land, Frankrike. Redan 1890 konstaterade James Fillis, en engelsk hippolog i en bok att: *Det finns två sätt att rida i trav, nämligen det franska (dunsa i sadeln) och det engelska (resa sig upp i sadeln). Det förra är tröttande för ryttaren och ännu mer för hästen.*

Förklaringen lär ligga i en tradition inom den franska armén, vars officerare länge fungerade som ridlärare och föredömen och inte tillät, eller själv behärskade, den lätta ridningen.

Bilderna till höger visar skillnaderna mellan de två stilarna.

Hippodromen i Olympia lär ha varit den största av alla kapplöpningsarenor med en längd av 608 meter och en bredd av 320 meter. Ett enda heat kunde omfatta upp till tolv varv runt den fastställda banan och utgjordes i regel av 3600 meter för fyrspannen. De grekiska olympiaderna pågick i sex dagar, varav en hel dag ägnades åt hästkapplöpning.

Svenska Trafsällskapets första tävling ägde rum den 14 februari 1901 på Norra Brunnsviken i samband med Nordiska Ryttarspelen och därmed inleddes en stolt era i svensk travsport, som är intimt förknippad med denna klassiska tävlingsplats. Från 1901 till 1929 tävlade man kontinuerligt med endast två avbrott, ena gången på grund av för svag is och andra gången beroende på foderbrist under det första världskriget. Man höll tredagarstävlingar med en total prissumma av 15.000 kronor. Deltagare var bland annat C.L. Müller och C.Th. Eriksson. Snabbaste varmblodet noterades för 1.41 och bästa kallbodstid blev 1.58.